

Mesterséges madárparadicsom

A SINKÁR-TÓ MADÁRTANI ÉRTÉKEI

A VÍZIMADARAK ÉLETÉBEN LÉTFONTOSSÁGÚ VIZES ÉLŐHELYEK NEMZETKÖZI VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ RAMSARI EGYZEMÉNYHEZ (1971) MAGYARORSZÁG 1979-BEN CSATLAKOZOTT. AZÓTA SZÁMOS KISEBB-NAGYOBB TÓ ÉS VÍZTÁROZÓ LÉTESÜLT AZ ORSZÁGBAN, KÖZTÜK 1992-BEN A PEST MEGYE ÉSZAKI RÉSZÉN ELHELYEZKEDŐ, MÁRA MÁR A NATURA 2000 HÁLÓZAT RÉSZÉT KÉPEZŐ, KÖZEL SZÁZ-HEKTÁROS SINKÁR-TÓ.

A XIX. század második felétől kezdődően egyre inkább előtérbe került a vizes élőhelyek kutatása és védelme, tekintettel fontosságukra és veszélyeztetettségükre. Világviszonylatban egyre csökken a kiterjedésük, fokozódik a gazdasági kihasználtságuk

gyakorlatilag teljesen eltűntek. Utóbbiak – örvendetes módon – az évek előrehaladtával olyannyira megerősödtek, hogy mára már a legértékesebb élőhelynek számítanak, a vízpartot keskeny sávban szegélyező nádassal egyetemben. A folytonosságot

nak. A Sinkár-patak mentén foltokban nádassal és magaskórós növényzettel találkozhatunk.

A tározó nyugati és keleti oldalát túlnyomórészt agrárterületek övezik, kis kiterjedésű parcellákkal, helyenként felhagyott, gázos ugarokkal. A legér-

Az árvízet követően örvendetes módon megerősödött a parti növényzet

Látkép az északi oldalra, háttérben tipikus cserhádi táj Csóvár településével és a várral

és környezeti terhelésük, mindezek pedig ökológiai állapotuk leromlásához vezetnek. Sajnos az ilyen jellegű vizes területek helyzete és jövője hazánkban sem megnyugtató, így ahhoz, hogy értékes élőhelyeiket és fajukat hatékonyan megvédhessük, meg kell ismerni, le kell írni azokat. A Sinkár-tó területén 1994 és 2009 között 205 madárfajt regisztráltunk; cikkünkben elsősorban az ő bemutatásukra vállalkozunk.

A madárvilág ismertetése előtt érdemes megismernedni a terület és közvetlen környékének elhelyezkedésével és növényzetével, ami alapvetően határozza meg az avifaunát. A Galga-völgyében fekvő tározó tájegységileg a Nyugat-Cserhátaljához tartozik, nyugatról a Nagy-Szór tömbje és a Csóvári-rög, keletről pedig az Ecskendi-hegytömb hatalmas erdőségei határolják. A tavat 1992-ben a Sinkár-patak felduzzasztásával hozták létre, a keleti oldalon ma is látható gémeskút maradványa azonban elárulja, hogy a régi időkben itt rét volt, melyen legeltettek.

A víztározás és árvízcsökkentés céljára létrehozott tározó nyílt vízfelülete az 1999-es nagy árvíz következtében az eredeti 67 hektárról mintegy húsz hektárral megnövekedett, így mára megközelíti a száz hektárt. Az értékes élőhelyek víz alá kerültek, a korábbi nagy kiterjedésű nádasok, gyékényes foltok és a partot kísérő fűbokrosok

csupán a keleti oldalon kialakított horgászbeugrók, valamint a déli oldal betonszegélye szakítja meg. Északon a csóvári iszapfogógát mögött létrejött sekély vízborítású, nagy kiterjedésű, nád-gyékényfoltokkal tarkított terület ideális fészkelőhelyet nyújt számos madárfaj számára. A vízfelület egész év során csaknem teljesen nyílt, nyár közepétől viszont a vidrakeserűfű (*Persicaria amphibia*) rózsaszín virágai lepik el jelentős részét. A vízből kiálló holt fák pihenőhelyül szolgálnak a vándormadarak-

tekesebb élőhelyet a tó délkeleti részén, a Cselin-hegyen található tatárjuharos-lösztölgyes maradványerdő jelenti, gazdag cserje- és gyepszinttel, számos védett növényfajjal. Szomszédságában, a déli oldalon kis kiterjedésű fenyves erdőfolt található. A keleti oldalon lévő, öt hektár kiterjedésű telepített erdő állományát egyenlő arányban teszi ki az akác, a tölgy és a feketefenyő, szélében galagonya- és kőkenyibokrokkal.

A több mint 15 éve tartó madártani kutatások során kikristályosodott, hogy a tározó miért tölt be jelentős szerepet a madarak életében.

- Az egész észak-pesti és nyugat-cserhádi régióban nem található ilyen kiterjedésű és ilyen szerencsés fekvésű állóvíz. A tározó jellegzetes vonulási gócpontot alkot, elvégre három, vízimadarakban gazdag tájegység felé, illetve felől bonyolódik a madárforgalom (Duna, Galga-völgy, Ipoly-völgy).
- A környéken fészkelők elsődleges táplálkozóhelye a Sinkár-tó, ugyanakkor a Galga felől érkeznek az alföldi, nyílt területeket kedvelő madárfajok, hiszen 10-15 km-re, Galgamácsánál található az Alföld pereme.
- A dombok és hegyek ölelésében elhelyezkedő terület számos dombvidéki és hegyvidéki madárfaj számára nyújt táplálkozóhelyet, a legjobb példa erre a ragadozó madarak csoportja.

A keleti oldalon lévő telepített erdőfolt elsősorban az apró énekesek birodalma

NYERTESEK ÉS VESZTESEK

A vizsgált időintervallumban 84 madárfaj fészkelését regisztráltuk, ezek többsége rendszeres, minden évben költőnek tekinthető, néhány faj viszont teljesen rendszertelenül jelenik meg a tározón és közvetlen környékén, olykor évekre – még a vonulási időszakra is – eltűnve, de akadt rá példa, hogy bizonyos madárfaj csupán egyetlen esztendőben került elő fészkelőként. A legismertebb a vörösnyakú vöcsök (*Podiceps grisegena*) 1994-es fészkelése volt, amikor egy pár sikeresen nevelte fel két fiókáját. Tudvalevő, hogy ez a vöcsökfaj hazánkban csupán az Alföldön költ rendszeresen, ezenkívül alkalmanként a Dunántúlon, így igazi ornitológiai szenzációnak számított itteni megtelepedése. Országsszerte a harisok (*Crex crex*) számát az adott év első felének csapadékmennyisége határozza meg, így ha éppen nedves tavasz köszönt be, akkor a tározót övező mezőgazdasági táblákon esély nyílik a hímek jellegzetes „krex-krex” hangjának észlelésére. Habár a Cserhát jelentős állományával büszkélkedhet, ennek ellenére ez idáig csupán egy alkalommal, 2006-ban költött itt. Ellentétben a harissal, a parlagi pityer (*Anthus campestris*) kifejezetten a szárazságot kedveli, ennek megfelelően a 2009-es év csapadékszegény és rendkívül meleg áprilisának és májusának köszönhetően három revírben került elő a tó körüli kisebb agrárparcellákon.

A fentebb már említett árvíz számos faj élőhelyét felszámolta, így az 1999-es esztendőt követően néhányuk kikerült a fészkelők sorából. Legnagyobb veszteségként a hamvas rétihéját (*Circus pygargus*) említhetjük, mely a csövéri rész „turjános” foltjában fészkel három éven keresztül, élőhelyét azonban szó szerint eltüntette az árvíz. Azóta csak nyárvégi kóborló példányaival találkozhatunk.

Az, hogy a szürke gémei (*Ardea cinerea*) már nem költöttek a tavon, csak részben tulajdonítható az árvíz okozta szegélynövényzet gyérülésének. Azóta nagy kiterjedésű nádasok alakultak ki, ám a gémei költésének sikertelensége – hasonlóan a '90-es évek végéhez – emberi zavarásnak tudható be. Kívánatos lenne ennek megszüntetése, hiszen kisebb telepükhöz 1996-ban egy pár vörös gém (*Ardea purpurea*) is csatlakozott. A korábbi zombékos foltok ideális fészkelő- és táplálkozóhelyet nyújtottak a sárszalonnáknak (*Gallinago gallinago*) és a piros lábú cankóknak (*Tringa totanus*), a part mentén lévő agyagos-kavicsos részen pedig a kis lile (*Charadrius dubius*) költött alkalmanként.

A horgászat egyre erőteljesebb térnyerésével a rendszeresen költő madárfajok állományai is drasztikusan visszaestek, a korábban több tíz párban költő tőkés récéből (*Anas platyrhynchos*), búbos vöcsökből (*Podiceps cristatus*) és szárcsából (*Fulica atra*) ma már alig látni néhány párat. A bölömbika (*Botaurus stellaris*) egy-két párja a csövéri iszapfogógát mögötti nádasban költ, hasonlóan a törpegém (*Ixobrychus minutus*) állományának zöméhez, bár utóbbiak a partot övező nádszegélyben is egyre gyakrabban kerülnek szem elé. A part menti nádas árvíz utáni megerősödése magával vonzotta a vízityúk (*Gallinula chloropus*) és a guvat (*Rallus aquaticus*) állományának gyarapodását. Hasonló hatással volt ez a kisebb nádi énekesekre, így a nádi tücsökmadár (*Locustella luscinioides*), a foltos nádiposztára (*Acrocephalus schoenobaenus*), a nádiringóra (*A. arundinaceus*) és a nádi sármányra (*Emberiza schoeniclus*). Rendkívül érdekes, hogy míg e fajok népessége az 1999-es év után megnőtt, addig a cserregő nádiposztára (*Acrocephalus scirpaceus*) állománya teljesen felmorzsolódott.

Az országsszerte csökkenő állományú fogoly-nak (*Perdix perdix*) egy kis populációja él a térségben, azonban a nagy kiterjedésű mezőgazdasági földek és rejtett életmódja miatt van, hogy évekig nem kerül szem elé. A nádasok két pár barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) fészket rejtik, a keleti oldali kiserdőben költ az egerészölyv (*Buteo buteo*) és a kabasólyom (*Falco subbuteo*), míg a déli oldali fenyvesben a karvaly (*Accipiter nisus*). A Cselin-hegy gyepes, bokros domboldala az élőhelye az éjszakai életmódú lappantyúnak (*Caprimulgus europaeus*), de ugyancsak szép állománya található itt a karvalyposztátának (*Sylvia nisoria*) és a töviszúró gébicsnek (*Lanius collurio*). Tavasszal és nyár elején fülemüléktől (*Luscinia megarhynchos*), cinegéktől (*Parus spp.*) és rigóktól (*Turdus spp.*) hangosak az erdőfoltok, éjjelente pedig erdei fülesbagoly (*Asio otus*) „huhogása” hangzik fel.

VÁLTOZATOS TÁPLÁLKOZÓKÖZÖSSÉGEK

Egy vizes terület életében elsősorban a tavaszi és az őszi vonulás során pezseg az élet. Nincs ez másként a Sinkár-tó esetében sem. A márciustól májusig, illetve az augusztustól novemberig terjedő időszakban járva a tározón garantált valamilyen érdekes megfigyelés. A nagy lilikek (*Anser albifrons*) és a nyári ludak (*A. anser*) kis számban rendszeresen megpihennek a tározón, ugyanakkor a vetési ludaknak (*A. fabalis*) csak áthúzó csapataival találkozhatunk. A fészkelő tőkés récéhez csatlakozva a vonuló és vedlésre gyülekező madarak száma az őszi végére elérheti az ezres nagyságrendet, csapatukba rendszeresen egyéb úszórécék vegyülnek. Tavaszi gyülekezéseik jóval kisebbek, ellenben akadt olyan év, amikor a közeli rokon bőjti récéből (*Anas querquedula*) 140 egyedet lehetett megszámolni.

A bukórécek közül legértékesebb a március-április folyamán átvonuló cigányrécek (*Aythya nyroca*) előfordulása, költésük sem elképzelhetetlen a zavarás csökkenésével. A vörösnakú vöcsök mellett régóta várt már a feketenyakú vöcsök (*Podiceps nigricollis*) megtelepedése, ám ez idáig csak tavaszi és nyárvégi egyedeivel találkozhattunk. A halászsas (*Pandion haliaetus*) minden évben megfigyelhető; jobbára magányos madarak mutatkoznak, de 1997 áprilisában két példány került elő. Az emberi zavarás növekedésével jelentősen megváltozott a ragadozó viselkedése. Míg korábban a fogott hallal gyakran kiült a tó menti száraz fák egyikére, addig az elmúlt években zsákmányával a Sinkár-patak felduzzasztásával létrehozott, Csóvár szélén lévő Barinaitározó melletti fák egyikére repül.

Rendkívül érdekes a kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) viszonya a tározóhoz, ami egyben állandó konfliktusforrás a horgászokkal. A faj első adata 1996-ból származik, ekkor egy elpusztult példány került elő. 1999-től váltak rendszeressé az adatok,

igen jó megfigyelésnek számít, hiszen a Dunán és az Ipolyon is rendkívül ritka vendégek. Mind ezek, mind a vegyes csapatok nagysága általában nem haladja meg a harmincas példányszámot, kivéve a 2005-ös évet, amikor augusztusban egy nyolcvanas kormoszerkő-társaság került elő. A madarak huzamosabb itt-tartózkodására sajnos nincs lehetőség, mivel kevés a pihenésre használható alkalmatosság.

Nagy kiterjedésű iszapos felületek hiányában a tározó kisebb jelentőségű szerepet tölt be a partmadarak vonulásában. Az árvízet követő 2000. évben kialakult nyílt, iszapos felületek vonzották a limikolákat. A szegélynövényzet megerősödésével ezek a részek eltűntek, ám szinte minden év augusztusának végére olyannyira lecsökken a vízszint, hogy a nyugati oldalon hosszában keskeny, mintegy másfél kilométeres partszegély marad meg. Itt táplálkoznak a havasi partfutók (*Calidris alpina*), a pajzsos cankók (*Philomachus pugnax*), a billegetőcankók (*Actitis hypoleucos*), az erdei cankók

(*apivorus*) túléltek az emberi tájtalakításokat, a terület gazdag kétéltű- és hullófaunája a mai napig idevonzza őket. Júliustól kezdődően a mezőgazdasági táblákon egyre nagyobb csapatokban jelennek meg az örvös galambok (*Columba palumbus*), a kék galambok (*C. oenas*) és a vadgerlek (*Streptopelia turtur*). A kisparcellák elsődleges táplálkozóhelyei a vörös vércséknek (*Falco tinnunculus*), valamint a környék héjainak (*Accipiter gentilis*).

Hozzájuk a téli időszakban kékes rétihéjék (*Circus cyaneus*) és kis sólymok (*Falco columbarius*) csatlakoznak. Ennek elsődleges oka az, hogy a kisebb énekesek minden télen kisebb-nagyobb csapatokba tömörülnek; ezeket főleg fenyőpintyek (*Fringilla montifringilla*), erdei pintyek (*F. coelebs*), tengelicék (*Carduelis carduelis*), zöldikék (*C. chloris*), kenderikék (*C. cannabina*) és mezei verebek (*Passer montanus*) alkotják. A madarak mellett a teelő ragadozók fő táplálékát a kisemlősök képezik, hasonlóan a vezetékeken és a fűzfák csúcsain tanyázó nagy őrgébicsekhez (*Lanius exubitor*). A befa-

A Cselin-hegy gyepes domboldala, tatárjuharos lőszőlgyes maradványfolttal

A Sinkár-patak kifolyásánál a téli időszakban olyan fajok teelhetnek át, mint a guvat, a vízityúk és a kis sárszalonka

ám eleinte csak kisebb számban jelentkezett (max. 10 pld.), azonban a 2000-es évek közepétől már rendszeresen közel százas csapatok lepték el az egész vízfelületet. A Dunakanyar térségében fészkelő állomány érkezik ide táplálkozni. Kora reggelről rendszeresen megfigyelhető az északnyugat felől „V” alakban behúzó csapat, a délutáni kihúzás már jóval szétszórtabb. Júliustól kezdődően az itt időző madarak nagy része az évi fiatalokból áll. A madarak fegyverrel való irtása csak ideig-óráig megoldás, ráadásul ez a többi faj szempontjából is zavaró.

A tározó életének talán leglátványosabb jelensége a szerkők (*Chlidonias spp.*), a sirályok (*Larus spp.*) és a csérek (*Sterna spp.*) különböző fajösszetételű táplálkozóközösségei, elsősorban májusban. Leggyakoribb a kormos szerkő (*Chlidonias niger*) és a kis sirály (*Larus minutus*) társulása, de természetesen sokszor előfordul, hogy tiszta csapatok vadásznak a víz fölött. A fehérszárnyú szerkők (*Chlidonias leucopterus*) egyszeri feltűnése regionális szinten

(*Tringa ocropus*) és a füstös cankók (*T. erythropus*). Ha éppen nem egy átrepülő fekete gólyát (*Ciconia nigra*) látunk, akkor van rá esély, hogy ugyanezt a partszegélyt válasszák ők is az itt táplálkozó gémekek és nagy kócsagok (*Egretta alba*) társaságában.

A nyári időszakban a vízfelület gyakorlatilag kong az ürességtől, fölötté csak elvétve láthatunk egy-egy erre tévedt fattyúszerkőt (*Chlidonias hybridus*), kormos szerkőt vagy éppen küszvágó cséret (*Sterna hirundo*). A bakcsók (*Nycticorax nycticorax*) a füzesek takarásában bújnak meg a nagy melegben. Júliustól a légtérben gyakran látni a sarlósfecskék (*Apus apus*) cikázó csapatait, hozzájuk molnárfecskék (*Delichon urbicum*) és partifecskék (*Riparia riparia*) csapódnak. Az élet elsősorban a tavat övező mezőgazdasági területeken, valamint a Cselin-hegy gyepes domboldalán játszódik. Utóbbi a legfontosabb előfordulási helye volt a Szóri-erdő kígyászölyv-párjának (*Circaetus gallicus*), egészen addig, amíg a fészkelésre használt erdőrésztletet le nem termelték. Szerencsére a darázsölyvek (*Pernis*

gyott vízfelületet övező nádasokat, füzeseket erdei szürkebecygek (*Prunella modularis*), ökörszemek (*Troglodytes troglodytes*) és nádi sármányok járnak. Némi szerencse kell ahhoz, hogy a kiserdőben vagy éppen a Cselin-hegy erdőfoltjaiban egy-egy vegyes összetételű énekescsapatba fusson bele az ember. A széncinegékhez (*Parus major*), a fenyvescinegékhez (*P. ater*), a sárgafejű királykákhoz (*Regulus regulus*) kis fakopáncsok (*Dendrocopos minor*) és közép fakopáncsok (*D. medius*) társulhatnak. A déli oldali betonszegélyt kedvelik a hegyi billegetők (*Motacilla cinerea*), de megesik, hogy a havasi pityerek (*Anthus spinoletta*) is innen riadnak fel.

KACAGÓCSÉR ÉS TÁRSAI

Az évek során 53 olyan madárfajta észleltünk, melyek öt vagy ennél kevesebb alkalommal fordultak elő a Sinkár-tavon és annak közvetlen környezetében; ezek közül mutatunk be most néhányat. Az utóbbi egy évtizedben országszerte megerősödött az üstökös réce (*Netta rufina*) állománya, ennek kö-

szönhetően a 2008-as esztendőben két alkalommal észleltük a fajt tőkés récék társaságában. Szintén az országos állománynövekedéssel hozható összefüggésbe a kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*) és a kanalasgém (*Platalea leucorodia*) megjelenése. Habár a közeli Dunakanyarban rendszeres vendég az örvös bukó (*Mergus serrator*), ez idáig mindösszesen egy alkalommal került elő.

Rendkívül érdekes a ragadozó madarak helyzete: tíz olyan fajt tartunk számon, amelyeknek csupán néhány előfordulását regisztráltuk. A vörös kánya (*Milvus milvus*), a gatyás ölyv (*Buteo lagopus*), a békászó sas (*Aquila pomarina*), a szirti sas (*A. chrysaetos*) és a kék vércse (*Falco vespertinus*) egyszer, a pusztai ölyv (*Buteo rufinus*) kétszer, a barna kánya (*M. migrans*), a vándorsólyom (*F. peregrinus*) és a kerecsensólyom (*F. cherrug*) háromszor, míg a rétisas (*Haliaeetus albicilla*) ötször látogatott el a területre. Ezek az egyedi megfigyelések is rámutatnak arra, hogy a tározó és az azt övező mezőgazdasági területek elsőrangú szerepet töltenek be a ragadozó

a tó déli része fölött, déli irányba repültek tovább. Feltehetőleg e két madár jelent meg másnap a halásztelki zátonyon. A jellemzően inváziós csonttollú (*Bombycilla garrulus*) és pásztor madár (*Sturnus roseus*) csak az inváziós években érintette a tározót, utóbbi faj ennyire északra való 2002-es előfordulása figyelemreméltó. Ebben az esztendőben fészkelés nélküli beözönlés volt tapasztalható az országban. A Dunától keletre ritkaságszámba megy a kormos varjú (*Corvus corone*) megfigyelése; eddig két alkalommal figyeltük meg, mindkétszer dolmányos varjak (*C. cornix*) csapatában. A kisebb énekesek közül a zsezse (*Carduelis flammea*) megjelenése érdemel említést 2007 decembereből.

HALMOZÓDÓ PROBLÉMÁK

A fentiekben láthattuk, hogy a Sinkár-tó regionális szinten kiemelkedő jelentőségű madárelőhelyet képvisel. Emellett a hozzá kapcsolódó ökológiai rendszerekkel együtt értékes hulló-, kétéltű- és emlősfaunával bír, a tavat övező gyepek és erdőfoltok

Nagymértékű a hátrahagyott hulladék mennyisége – amihez kismértékben a kirándulók is hozzájárulnak –, hiába a kihelyezett hulladékgyűjtők, ráadásul sok esetben a szemetet az emberek egyszerűen a parton hagyják, vagy beviszik a keleti oldalon lévő kiserdőbe.

A tározót szinte minden oldalról mezőgazdasági földek övezik, jellemzőek a különféle agrártevékenységek; ezek közül az illegális elszántások okozzák a legtöbb bajt. A keleti oldalon szerencsére határt képez a földút, nyugaton azonban ennek hiányában a gazdák sok esetben a part menti növényzet egy részét is beszántják. Megfelelő nagyságú pufferzóna hiányában a mezőgazdasági növényvédőszeres és műtrágyák szinte akadálytalanul jutnak az állóvízbe, ezáltal elszennyezve azt, a termelőktől fokozatosan felhalmozódva az egymásra épülő táplálkozási hálózatok szintjein beláthatatlan károkat okozva. A cross- és quadmotorosok nemcsak a gyepek degradációját okozzák, hanem a vízben lévő madárfajok nyugalmát is

Magányos bástyaként áll a gátórház délen, szerencsére a part csak itt van lebetonozva

madarak táplálékellátása szempontjából. Nagyobb iszapos területek hiányában örülni kell egy-egy ritkább partimadár megkerülésének. A 2000. év májusában észlelt kőforgató (*Arenaria interpres*) a déli oldal betonszegélyén, míg a 2003 szeptemberében látott fiatal kis goda (*Limosa lapponica*) a nyugati oldal iszapszegélyén táplálkozott. A csigaforgató (*Haematopus ostralegus*) csak átrepült a terület felett 2005 májusában. Viszonylag sok, négy adata gyűlt össze a kis sárszalonnának (*Lymnocyptes minimus*). A legérdekesebb a 2009. januári megkerülése a Sinkár-patak kifolyásánál, mivel telelése nem jellemző az országban. A nagy sárszalonna (*Gallinago media*) 1997-es megkerülése olyan zombékos élőhelyhez köthető, amely azóta már eltűnt.

1996-ban még a leírás köteles fajok sorába tartozott az öreg, nászruhás kacagócsér (*Gelochelidon nilotica*), amely órákon keresztül a víztározó fölött vadászgatott. 2007. augusztus 25-én egy öreg és egy fiatal lócsér (*Hydroprogne caspia*) érkezett keleti irányból, majd miután negyedórát vadásztak

pedig számos botanikai érdekességet rejtenek. A tározó iskolapéldája annak, hogy az ember nemcsak elvenni tud madárelőhelyeket, hanem adni is, hiszen ott jött létre, ahol korábban nem volt tó, ráadásul az évek során figyelemre méltó jelenséggé nőtte ki magát. Ahhoz azonban, hogy a jövőben is biztosítva legyen a gazdag madárfauna fennmaradása, szorgalmazandó a közös út megtalálása a gazdasági hasznosítás és a természetvédelem érdekei között.

A legnagyobb problémát a horgászat és az ezzel együtt járó állandó zavarás okozza, nyugalmat csak a téli, teljesen befagyott állóvíz időszakában lel a természet. Habár kíméleti terület a keleti és a nyugati oldalon egyaránt kijelölésre került, ám ezek csak időszakos kijelölések. A tóparton a horgász helyek kialakítása óhatatlanul a parti növényzet elpusztításával jár, mára már csak a nyugati oldal maradt meg érintetlenül. Mind hétköznap, mind hétvégén rendszeres a csónakból való horgászati tevékenység, amely az utóbbi időben magában foglalja a kárókatona puskával való gyérítését is.

nagymértékben megzavarják. A téli időszakban legnagyobb veszélyforrást az illegális fakitermelés jelenti.

Amint azt a bevezetőben írtuk, jelenleg a terület Natura 2000-es védelem alatt áll, ám a rendelkezésre álló jogszabályok nem teszik lehetővé a hatékony természetvédelmet. Éppen ezért kívánatos lenne magasabb fokozatú védelmi státuszba sorolása, amire 1995-ben már tettek kísérletet, akkor sok más területtel egyetemben a megalakuló Nyugat-Cserhát Tájvédelmi Körzet része lett volna. Sajnos a tájvédelmi körzet nem jött létre, egyes részegységei viszont mára már vagy természetvédelmi területek lettek, vagy pedig a Natura 2000 hálózat részét képezik. Az utóbbi években egyre több civil természetvédelmi szervezet munkálkodik e kis területek nagy egységgé formálásában – reméljük, még amíg nem késő, az állami természetvédelmi szervekkel együttműködve sikerrel járnak.

Nagy Gergő Gábor – Rottenhoffer István